

Subject Name (Gujarati)

4300021 -- Winter 2024

Semester 1 Study Material

Detailed Solutions and Explanations

પ્રશ્ન 1(અ) [3 ગુણ]

આંતરપ્રત્યોર અને મેનેજર વચ્ચેનો તફાવત આપો.

જવાબ

પાસાં	આંતરપ્રત્યોર	મેનેજર
મુખ્ય ભૂમિકા જોખમ લેવું	નવા વ્યવસાય અને તકો બનાવે છે ઉચ્ચ જોખમ લેનાર, અનિશ્ચિતતા સહન કરે છે	હાલની કામગીરીનું સંચાલન કરે છે ઓછું થી મધ્યમ જોખમ, માર્ગદર્શિકા અનુસરે છે
નિર્ણય લેવું ધ્યાન પારિતોષિક	ઝડપી, સહજ નિર્ણયો નવાચાર અને વૃદ્ધિ નફો અને માલિકી	વ્યવસ્થિત, નીતિ આધારિત નિર્ણયો કાર્યક્ષમતા અને નિયંત્રણ પગાર અને લાભો

મેમરી ટ્રીક

“CRIFO” - Creates Risk Innovation Focus Ownership

પ્રશ્ન 1(બ) [4 ગુણ]

આંતરપ્રત્યોરશિપના કોઈપણ ચાર મુખ્ય કાર્યો સમજાવો.

જવાબ

- રોજગાર સર્જન: આંતરપ્રત્યોર નવા વ્યવસાયો સ્થાપે છે, જેથી અન્ય લોકો માટે રોજગારની તકો બને છે
- નવાચાર: તેઓ બજારની જરૂરિયાતો પૂરી કરવા નવા ઉત્પાદનો, સેવાઓ અથવા પ્રક્રિયાઓ રજૂ કરે છે
- આર્થિક વિકાસ: સંપત્તિ પેદા કરે છે, GDPમાં યોગદાન આપે છે અને આર્થિક વૃદ્ધિને ઉત્તેજિત કરે છે
- જોખમ લેવું: સંભવિત નફા માટે વ્યવસાયિક અનિશ્ચિતતા અને નાણાકીય જોખમો સ્વીકારે છે

ડાયાગ્રામ:

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[ ] --> B[ ]
    A --> C[ ]
    A --> D[ ]
    A --> E[ ]
    B --> F[ ]
    C --> G[ / ]
    D --> H[GDP ]
    E --> I[ ]
{Highlighting}
{Shaded}
```

મેમરી ટ્રીક

“રોનાજો” - રોજગાર નવાચાર આર્થિક જોખમ

પ્રશ્ન 1(ક) [7 ગુણ]

MSMEs ભારત દેશના આર્થિક વિકાસ માટે કેઈ રીતે અગત્યના છે?

જવાબ

યોગદાનનું ક્ષેત્ર	મહત્વ
રોજગાર નિર્માણ	કૃષિ પછી બીજા ક્રમનો સૌથી મોટો રોજગાર દાતા
ઔદ્યોગિક ઉત્પાદન	મેન્યુફેક્ચરિંગ આઉટપુટમાં 45% યોગદાન
નિકાસ આવક	કુલ નિકાસમાં 40% હિસ્સો
GDP યોગદાન	ભારતના GDPમાં લગભગ 30% યોગદાન
ગ્રામીણ વિકાસ	સંતુલિત પ્રાદેશિક વૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન

- મેન્યુફેક્ચરિંગ લવચીકતા: બજારના ફેરફારો અને ગ્રાહકની જરૂરિયાતોને ઝડપથી અનુકૂળ
- નવાચાર હબ: મોટા ઉદ્યોગોને સપ્લાયર અને વેન્ડર તરીકે આધાર આપે છે
- ઉદ્યમિતા વિકાસ: વ્યક્તિગત વ્યવસાય માલિકી અને સ્વરોજગારને પ્રોત્સાહન

મેમરી ટ્રીક

“રો-ઓ-ની-જી-ગ્રા” - રોજગાર ઔદ્યોગિક નિકાસ જીડીપી ગ્રામીણ

પ્રશ્ન 1(ક) OR [7 ગુણ]

ડિપ્લોમાના વિદ્યાર્થીને પોતાનું સ્ટાર્ટ-અપ શરૂ કરવામાં સ્ટુડેન્ટ સ્ટાર્ટ-અપ એન્ડ ઇનોવેશન પોલીસી (SSIP) કેવી રીતે મદદરૂપ થાય છે?

જવાબ

SSIP લાભો	વર્ણન
નાણાકીય સહાય	સીડ ફંડિંગ અને ₹2 લાખ સુધીની ગ્રાન્ટ
ઇન્ક્યુબેશન સેન્ટર	ગુજરાતભરમાં 50+ ઇન્ક્યુબેશન સેન્ટરની સુવિધા
માર્ગદર્શન	ઉદ્યોગ નિષ્ણાતોનું માર્ગદર્શન અને સલાહ
માળખાકીય સુવિધા	મફત કો-વર્કિંગ સ્પેસ અને સાધનોની સુવિધા
કૌશલ્ય વિકાસ	ઉદ્યમિતા તાલીમ કાર્યક્રમો

- શૈક્ષણિક એકીકરણ: સ્ટાર્ટ-અપ પ્રવૃત્તિઓને શૈક્ષણિક ક્રેડિટ તરીકે ગણવામાં આવે છે
- IPR સહાય: પેટન્ટ ફાઇલિંગ અને બૌદ્ધિક સંપદા સુરક્ષામાં મદદ
- બજાર પહોંચ: રોકાણકારો અને ઉદ્યોગ ભાગીદારો સાથે નેટવર્કિંગની તકો

મેમરી ટ્રીક

“ના-ઇ-મા-મા-કૌ” - નાણાકીય ઇન્ક્યુબેશન માર્ગદર્શન માળખાકીય કૌશલ્ય

પ્રશ્ન 2(અ) [3 ગુણ]

પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ એટલે શું? પ્રોજેક્ટના અમલીકરણમાં તેનું મહત્વ સમજાવો.

જવાબ

પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ એ એક વ્યાપક દસ્તાવેજ છે જેમાં પ્રસ્તાવિત વ્યવસાયિક સાહસની તકનીકી, નાણાકીય અને વ્યાપારિક પાસાઓની વિગતવાર માહિતી હોય છે.

મહત્વ:

- લોન મંજૂરી: બેંકોને ધિરાણ નિર્ણયો માટે પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટની જરૂર હોય છે
- સંસાધન આયોજન: સંસાધનો અને માનવબળની યોગ્ય ફાળવણીમાં મદદ કરે છે
- જોખમ મૂલ્યાંકન: સંભવિત પડકારો અને તેના ઉકેલની ઓળખ કરે છે

મેમરી ટ્રીક

“લોસાજો” - લોન સંસાધન જોખમ

પ્રશ્ન 2(બ) [4 ગુણ]

બ્રેક-ઈવન પોઈન્ટ (in terms of sales revenue)ની ગણતરી કેઈ રીતે કરશો? તેનું graphical representation ઉદાહરણ સહિત આપો.

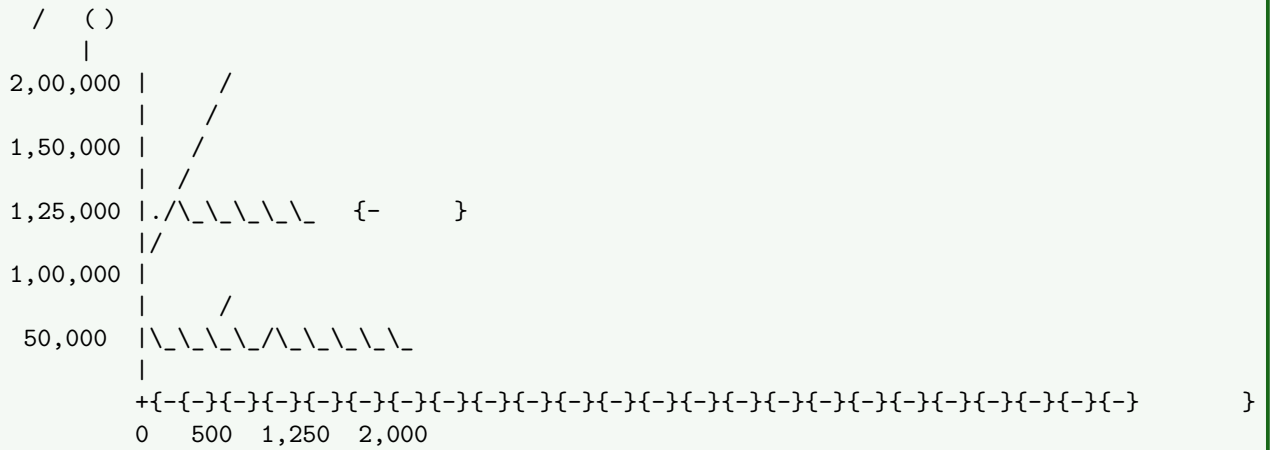
જવાબ

સૂત્ર: બ્રેક-ઈવન પોઈન્ટ (વેચાણ) = સ્થિર ખર્ચ ÷
જ્યાં: યોગદાન માર્જિન રેશિયો = (વેચાણ - વેરિયેબલ કોસ્ટ) ÷

ઉદાહરણ:

- સ્થિર ખર્ચ = ₹50,000
- યુનિટ દીઠ વેચાણ કિંમત = ₹100
- યુનિટ દીઠ વેરિયેબલ કોસ્ટ = ₹60
- યુનિટ દીઠ યોગદાન = ₹40
- યોગદાન માર્જિન રેશિયો = 40%
- બ્રેક-ઈવન વેચાણ = ₹50,000 ÷ 0.40 = ₹1,25,000

ડાયાગ્રામ:

મેમરી ટ્રીક

“સ્થ-યો-રે” - સ્થિર યોગદાન રેશિયો

પ્રશ્ન 2(ક) [7 ગુણ]

માર્કેટ સર્વેની જરૂરિયાત સમજાવો તથા માર્કેટ સર્વેની માર્કેટ ટેસ્ટ મેથડ સમજાવો.

જવાબ

માર્કેટ સર્વેની જરૂરિયાત:

હેતુ	વર્ણન
માંગ મૂલ્યાંકન	ગ્રાહકોની જરૂરિયાતો અને પસંદગીઓ સમજાવી
સ્પર્ધા વિશ્લેષણ	સ્પર્ધકોની વ્યૂહરચના અને કિંમતોનો અભ્યાસ
બજારનું કદ	કુલ સંબોધિત બજારનો અંદાજ
કિંમત વ્યૂહરચના	શ્રેષ્ઠ કિંમત બિંદુઓ નક્કી કરવા

માર્કેટ ટેસ્ટ મેથડ:

- ટેસ્ટ માર્કેટિંગ: મર્યાદિત ભૌગોલિક વિસ્તારમાં ઉત્પાદન લોન્ચ કરવું
- ફોકસ ગ્રુપ: લક્ષ્ય ગ્રાહકો સાથે ચર્ચા કરવી
- પાયલટ અભ્યાસ: પસંદ કરેલા ગ્રાહકો સાથે ઓછા પાયે ઉત્પાદન પરીક્ષણ
- ઓનલાઇન સર્વે: વ્યાપક પહોંચ માટે ડિજિટલ પ્રભાવલી

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[ ] --{ }--> B[ ]
    A --{ }--> C[ ]
    A --{ }--> D[ ]
    A --{ }--> E[ ]

    F[ ] --{ }--> G[ ]
    F --{ }--> H[ ]
    F --{ }--> I[ ]
    F --{ }--> J[ ]
{Highlighting}
{Shaded}
```

મેમરી ટ્રીક

“મા-સ્પ-બ-કિ” - માંગ સ્પર્ધા બજાર કિંમત

પ્રશ્ન 2(અ) OR [3 ગુણ]

માર્કેટિંગ પ્લાન એટલે શું? ટૂંકમાં સમજાવો.

જવાબ

માર્કેટિંગ પ્લાન એ એક વ્યૂહરચનાત્મક દસ્તાવેજ છે જેમાં વ્યવસાય તેના ઉત્પાદનો અથવા સેવાઓને લક્ષ્ય ગ્રાહકોને કેવી રીતે પ્રમોટ અને વેચશે તેની રૂપરેખા હોય છે.

ઘટકો:

- બજાર વિશ્લેષણ: ગ્રાહક વસ્તી વિષયક અને વર્તન અભ્યાસ
- માર્કેટિંગ મિક્સ: ઉત્પાદન, કિંમત, સ્થાન, પ્રમોશન વ્યૂહરચના
- બજેટ ફાળવણી: માર્કેટિંગ પ્રવૃત્તિઓ માટે નાણાકીય સંસાધનો

મેમરી ટ્રીક

“બ-મા-બ” - બજાર માર્કેટિંગ બજેટ

પ્રશ્ન 2(બ) OR [4 ગુણ]

ગુજરાતના કોઈ શહેરી વિસ્તારમાં e-bike મેન્યુફેક્ચર કરતી કંપનીનું SWOT analysis કરો.

જવાબ

SWOT વિશ્લેષણ

શક્તિઓ (Strengths)

નબળાઈઓ (Weaknesses)

તકો (Opportunities)

જોખમો (Threats)

E-bike મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની

- ઇલેક્ટ્રિક વાહનો માટે સરકારી સહાય
- વધતી પર્યાવરણીય જાગૃતિ
- પેટ્રોલ વાહનો કરતાં ઓછો ઓપરેટિંગ ખર્ચ
- ઉચ્ચ પ્રારંભિક રોકાણ
- મર્યાદિત ચાર્જિંગ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર
- બેટરી રિપ્લેસમેન્ટ ખર્ચ
- FAME યોજના સબસિડી
- શહેરી પ્રદૂષણની ચિંતા
- વધતા ઇંધણ ભાવ
- સ્થાપિત પ્લેયર્સ તરફથી સ્પર્ધા
- ટેકનોલોજી અપ્રચલિતતા
- આર્થિક મંદીથી ખરીદ શક્તિ પર અસર

મેમરી ટ્રીક

“સ-ન-ત-જો” - શક્તિઓ નબળાઈઓ તકો જોખમો

પ્રશ્ન 2(ક) OR [7 ગુણ]

ઇનોવેશન એટલે શું? કોઈપણ પ્રોડક્ટ અથવા પ્રોસેસ અથવા સર્વિસના ઓછામાં ઓછા પાંચ ઇનોવેશન્સનું લિસ્ટ આપો.

જવાબ

ઇનોવેશન એ નવા અથવા સુધારેલા ઉત્પાદનો, સેવાઓ અથવા પ્રક્રિયાઓ બનાવવાની પ્રક્રિયા છે જે ગ્રાહકોને મૂલ્ય અને સંસ્થાઓને સ્પર્ધાત્મક લાભ પૂરો પાડે છે.

પાંચ ઉત્પાદન/સેવા ઇનોવેશન:

ઇનોવેશન	પ્રકાર	વાર્ણ
UPI પેમેન્ટ સિસ્ટમ	સેવા	ડિજિટલ પેમેન્ટ પ્લેટફોર્મ જેણે વ્યવહારોમાં ક્રાંતિ લાવી
ટેસ્લા ઇલેક્ટ્રિક કાર	ઉત્પાદ	સ્વાયત્ત સુવિધાઓ સાથે ટકાઉ ઓટોમોટિવ ટેકનોલોજી
નેટફ્લિક્સ સ્ટ્રીમિંગ	સેવા	માંગ મુજબ મનોરંજન ડિલિવરી મોડલ
3D પ્રિન્ટિંગ	પ્રક્રિયા	એડિટિવ મેન્યુફેક્ચરિંગ ટેકનોલોજી
ઝૂમ વિડિયો કોલિંગ	સેવા	વર્ચ્યુઅલ મીટિંગ માટે રિમોટ કમ્યુનિકેશન પ્લેટફોર્મ

- મૂલ્ય સર્જન: દરેક ઇનોવેશને હાલની ગ્રાહક સમસ્યાઓનો ઉકેલ લાવ્યો
- બજાર વિસ્તરણ: પરંપરાગત બિઝનેસ મોડલ અને વપરાશકર્તા વર્તનમાં ફેરફાર કર્યો
- ટેકનોલોજી એકીકરણ: વર્ધિત વપરાશકર્તા અનુભવ માટે બહુવિધ ટેકનોલોજીઓનું સંયોજન

મેમરી ટ્રીક

“UNT3Z” - UPI Netflix Tesla 3D Zoom

પ્રશ્ન 3(અ) [3 ગુણ]

ભાગીદારી પેઢી પર ટૂંકનોંધ લખો.

જવાબ

ભાગીદારી પેઢી એ એક વ્યવસાયિક માળખું છે જ્યાં બે અથવા વધુ વ્યક્તિઓ નફા માટે સંયુક્ત રીતે વ્યવસાયનું માલિકી અને સંચાલન કરે છે. મુખ્ય લક્ષણો:

- વહેંચાયેલ માલિકી: બહુવિધ ભાગીદારો મૂડી અને કુશળતાનું યોગદાન આપે છે
- સંયુક્ત જવાબદારી: ભાગીદારો વ્યવસાયિક દેવા માટે વ્યક્તિગત રીતે જવાબદાર છે
- નફાની વહેંચણી: ભાગીદારી કરાર અનુસાર કમાણીનું વિતરણ

મેમરી ટ્રીક

“વ-સ-ન” - વહેંચાયેલ સંયુક્ત નફો

પ્રશ્ન 3(બ) [4 ગુણ]

મેનેજમેન્ટના ‘staffing’ કાર્યમાં સમાવિષ્ટ વિવિધ activities સમજાવો.

જવાબ

Staffing પ્રવૃત્તિ	વર્ણન	ઉદાહરણ
ભરતી (Recruitment)	સંભવિત ઉમેદવારોને આકર્ષવા	LinkedIn પર નોકરીની જાહેરાત પોસ્ટ કરવી
પસંદગી (Selection)	યોગ્ય ઉમેદવારોની પસંદગી	ઇન્ટરવ્યુ અને યોગ્યતા પરીક્ષા લેવી
તાલીમ (Training) કામગીરી મૂલ્યાંકન	કૌશલ્ય વિકાસ કાર્યક્રમો કર્મચારીની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન	નવા કર્મચારીની ઓરિએન્ટેશન સેશન વાર્ષિક કામગીરી સમીક્ષા

- નિયુક્તિ: યોગ્ય વ્યક્તિને યોગ્ય જગ્યાએ સોંપવું
- પ્રમોશન: કામગીરી અને અનુભવ આધારે કારકિર્દી વૃદ્ધિ
- વળતર: ન્યાયપૂર્ણ વેતન અને લાભોના પેકેજ નક્કી કરવા

મેમરી ટ્રીક

“ભ-પ-તા-કા-ની-પ્ર-વ” - ભરતી પસંદગી તાલીમ કામગીરી નિયુક્તિ પ્રમોશન વળતર

પ્રશ્ન 3(ક) [7 ગુણ]

આપખુદ નેતાગીરી સમજાવો અને તેના ફાયદાઓ જણાવો.

જવાબ

આપખુદ નેતાગીરી એ એક મેનેજમેન્ટ શૈલી છે જ્યાં નેતા ટીમના સભ્યોની સલાહ લીધા વિના સ્વતંત્ર રીતે તમામ નિર્ણયો લે છે. લાક્ષણિકતાઓ:

- કેન્દ્રીકૃત નિર્ણય લેવું: નેતા પાસે સંપૂર્ણ સત્તા અને નિયંત્રણ
- સ્પષ્ટ કમાન્ડ ચેઇન: સુ-વ્યાખ્યાયિત વંશવેલો અને રિપોર્ટિંગ માળખું
- મર્યાદિત કર્મચારી ઇનપુટ: નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં ન્યૂનતમ સહભાગિતા

ફાયદાઓ:

ફાયદો	વર્ણન
ઝડપી નિર્ણયો	લાંબી સલાહમશવરા વિના ઝડપી સમસ્યા-સમાધાન
સ્પષ્ટ દિશા	કર્મચારીઓ બરાબર જાણે છે કે શું અપેક્ષિત છે
કટોકટી વ્યવસ્થાપન	તાત્કાલિક કાર્યવાહીની જરૂર હોય તેવી કટોકટી દરમિયાન અસરકારક
ઉત્પાદકતા	માળખાકીય કાર્ય વાતાવરણને કારણે વધુ આઉટપુટ
જવાબદારી	પરિણામો માટે એક જ બિંદુની જવાબદારી

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[ ] --> B[ ]
    A --> C[ ]
    A --> D[ ]
    E[ ] --> F[ ]
    E --> G[ ]
    E --> H[ ]
    E --> I[ ]
    E --> J[ ]
{Highlighting}
{Shaded}
```

મેમરી ટ્રીક

“ઝ-સ્પ-ક-ઉ-જ” - ઝડપી સ્પષ્ટ કટોકટી ઉત્પાદકતા જવાબદારી

પ્રશ્ન 3(અ) OR [3 ગુણ]

જોઈન્ટ સ્ટોક કંપની પર ટૂંકનોંધ લખો.

જવાબ

જોઈન્ટ સ્ટોક કંપની એ એક વ્યવસાયિક સંસ્થા છે જ્યાં મૂડી બહુવિધ શેરહોલ્ડરોની માલિકીના શેરોમાં વહેંચાયેલું હોય છે.

મુખ્ય લક્ષણો:

- મર્યાદિત જવાબદારી: શેરહોલ્ડરોની જવાબદારી તેમના રોકાણ સુધી મર્યાદિત
- ટ્રાન્સફરેબલ શેર: માલિકી સહજતાથી ખરીદી-વેચી શકાય
- અલગ કાનૂની એન્ટિટી: કંપની તેના માલિકોથી સ્વતંત્ર રીતે અસ્તિત્વ ધરાવે છે

મેમરી ટ્રીક

“મ-ટ્રા-અ” - મર્યાદિત ટ્રાન્સફરેબલ અલગ

પ્રશ્ન 3(બ) OR [4 ગુણ]

મેનેજમેન્ટના ‘organizing’ કાર્યમાં સમાવિષ્ટ વિવિધ activities સમજાવો.

જવાબ

Organizing પ્રવૃત્તિ	વર્ણન	ઉદાહરણ
જોબ ડિઝાઇન	ભૂમિકાઓ અને જવાબદારીઓ વ્યાખ્યાયિત કરવી	માર્કેટિંગ મેનેજર માટે જોબ ડિસ્ક્રિપ્શન બનાવવું
વિભાગીકરણ	સમાન પ્રવૃત્તિઓનું જૂથીકરણ	HR, ફાઇનાન્સ અને ઓપરેશન્સ વિભાગ બનાવવા
સત્તા સોંપણી	સત્તા અને જવાબદારી સોંપવી	મેનેજર ટીમ લીડરને બજેટ મંજૂરી સોંપે છે
સંકલન	સરળ વર્કફ્લો સુનિશ્ચિત કરવું	સાપ્તાહિક આંતર-વિભાગીય મીટિંગ્સ

- સંસાધન ફાળવણી: નાણાકીય અને માનવ સંસાધનોનું કાર્યક્ષમ વિતરણ
- નિયંત્રણ વિસ્તાર: મેનેજર દીઠ ઉપકર્મચારીઓની સંખ્યા નક્કી કરવી
- કમાન્ડની એકતા: દરેક કર્મચારી એક ઉપરી અધિકારીને રિપોર્ટ કરે

મેમરી ટ્રીક

“જો-વિ-સ-સં-સં-ની-ક” - જોબ વિભાગીકરણ સત્તા સંકલન સંસાધન નિયંત્રણ કમાન્ડ

પ્રશ્ન 3(ક) OR [7 ગુણ]

લોકશાહી નેતાગીરી સમજાવો અને તેના ફાયદાઓ જણાવો.

જવાબ

લોકશાહી નેતાગીરી એ એક મેનેજમેન્ટ શૈલી છે જ્યાં નેતાઓ નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાઓમાં ટીમના સભ્યોને સામેલ કરે છે અને સહભાગિતાને પ્રોત્સાહન આપે છે.

લાક્ષણિકતાઓ:

- સહભાગી નિર્ણય લેવું: ટીમના સભ્યો સમસ્યા-સમાધાનમાં યોગદાન આપે છે
- ખુલ્લો વાતચીત: નેતાઓ અને કર્મચારીઓ વચ્ચે દ્વિ-માર્ગી વાતચીત

• વહેંચાયેલ જવાબદારી: પરિણામો અને પરિણામોની સામૂહિક માલિકી ફાયદાઓ:

ફાયદો	વર્ણન
વધુ જોબ સંતોષ	કર્મચારીઓ મૂલ્યવાન અને સાંભળ્યા હોવાનું અનુભવે છે
વધુ સારા ગુણવત્તાના નિર્ણયો	બહુવિધ દ્રષ્ટિકોણ નિર્ણયની ગુણવત્તા સુધારે છે
સુધારેલ સર્જનાત્મકતા	વિવિધ વિચારો અને નવાચારી ઉકેલો
ટીમ બિલ્ડિંગ	મજબૂત સહયોગ અને વિશ્વાસ
કર્મચારી વિકાસ	સહભાગિતા દ્વારા કૌશલ્ય વૃદ્ધિ

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[ ] --{} B[ ]
    A --{} C[ ]
    A --{} D[ ]

    E[ ] --{} F[ ]
    E --{} G[ ]
    E --{} H[ ]
    E --{} I[ ]
    E --{} J[ ]
{Highlighting}
{Shaded}
```

મેમરી ટ્રીક

“જો-ગુ-સ-ટી-ક” - જોબ ગુણવત્તા સર્જનાત્મકતા ટીમ કર્મચારી

પ્રશ્ન 4(અ) [3 ગુણ]

જિલ્લા ઉદ્યોગ કેન્દ્રના વિવિધ કાર્યો લખો.

જવાબ

- નોંધણી સેવાઓ: MSME નોંધણી અને વિવિધ લાઇસન્સ મંજૂરીઓ
- નાણાકીય સહાય: લોન અને સરકારી યોજના અરજીઓ માટે માર્ગદર્શન
- તકનીકી સહાય: તકનીકી માર્ગદર્શન અને સલાહકારી સેવાઓ પૂરી પાડવી

મેમરી ટ્રીક

“નો-ના-ત” - નોંધણી નાણાકીય તકનીકી

પ્રશ્ન 4(બ) [4 ગુણ]

રાજ્ય કક્ષાના કોઈપણ બે ઇન્ક્યુબેટરના નામ આપી તેમના કાર્યો લખો.

જવાબ

ઇન્ક્યુબેટર	કાર્યો
i-HUB ગુજરાત	<ul style="list-style-type: none"> • સ્ટાર્ટઅપ મેન્ટરિંગ અને એક્સલેરેશન કાર્યક્રમો • ફંડિંગ સપોર્ટ અને રોકાણકારો સાથે કનેક્શન • ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને કો-વર્કિંગ સ્પેસ સુવિધાઓ

CIIE અમદાવાદ

- ટેકનોલોજી કોમર્શિયલાઇઝેશન સપોર્ટ
- ઇન્ડસ્ટ્રી-એકેડેમિયા સહયોગ
- વધતા સ્ટાર્ટઅપ્સ માટે સ્કેલ-અપ કાર્યક્રમો

સામાન્ય કાર્યો:

- મેન્ટરશિપ કાર્યક્રમો: ઉદ્યોગ વ્યાવસાયિકો તરફથી નિષ્ણાત માર્ગદર્શન
- નેટવર્કિંગ ઇવેન્ટ્સ: સ્ટાર્ટઅપ્સને રોકાણકારો અને ભાગીદારો સાથે જોડવા

મેમરી ટ્રીક

“મે-ફ-ઇન-ને” - મેન્ટરિંગ ફંડિંગ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર નેટવર્કિંગ

પ્રશ્ન 4(ક) [7 ગુણ]

સ્ટાર્ટઅપ ઇકો સિસ્ટમ એટલે શું? તેના વિવિધ કાર્યો અને ઘટકોનું લિસ્ટ આપો.

જવાબ

સ્ટાર્ટઅપ ઇકોસિસ્ટમ એ પરસ્પર જોડાયેલ સંસ્થાઓ, વ્યક્તિઓ અને સંસાધનોનું નેટવર્ક છે જે ઉદ્યમિતા અને સ્ટાર્ટઅપ વિકાસને સમર્થન આપે છે.

મુખ્ય ઘટકો:

ઘટક	વર્ણન
આંત્રપ્રત્યોર	નવા સાહસો શરૂ કરતા દ્રષ્ટિકોણ ધરાવતા વ્યક્તિઓ
રોકાણકારો	ફંડિંગ પૂરું પાડતા એન્જેલ રોકાણકારો, VCs
ઇન્ક્યુબેટર/એક્સેલેરેટર	પ્રારંભિક તબક્કાના સ્ટાર્ટઅપ્સ માટે સહાયક સંસ્થાઓ
સરકાર	નીતિ નિર્માતાઓ અને નિયમનકારી સંસ્થાઓ
શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ	યુનિવર્સિટીઓ અને સંશોધન કેન્દ્રો
સેવા પ્રદાતાઓ	કાનૂની, એકાઉન્ટિંગ, કન્સલ્ટિંગ ફર્મ

પ્રવૃત્તિઓ:

- મેન્ટરિંગ સેશન: અનુભવી આંત્રપ્રત્યોર તરફથી નિયમિત માર્ગદર્શન
- નેટવર્કિંગ ઇવેન્ટ્સ: સ્ટાર્ટઅપ મીટઅપ્સ અને રોકાણકાર પિચ સેશન
- ફંડિંગ રાઉન્ડ્સ: સીડ, સિરીઝ A, B ફંડિંગ તકો
- કૌશલ્ય વિકાસ: તકનીકી અને બિઝનેસ તાલીમ કાર્યક્રમો

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting} []
graph TD
    A[ ] --> B[ ]
    A --> C[ ]
    A --> D[ ]
    A --> E[ ]
    A --> F[ ]
    A --> G[ ]

    H[ ] --> I[ ]
    H --> J[ ]
    H --> K[ ]
    H --> L[ ]
{Highlighting}
{Shaded}
```

મેમરી ટ્રીક

“આ-રો-ઇ-સ-શૈ-સે” - આંત્રપ્રત્યોર રોકાણકારો ઇન્ક્યુબેટર સરકાર શૈક્ષણિક સેવા

પ્રશ્ન 4(અ) OR [3 ગુણ]

સ્મોલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ ડેવલોપમેન્ટ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયા (SIDBI)ના વિવિધ કાર્યો જણાવો.

જવાબ

- નાણાકીય સેવાઓ: MSMEs અને સ્ટાર્ટઅપ્સને પ્રત્યક્ષ અને અપ્રત્યક્ષ ધિરાણ
- વિકાસ સેવાઓ: ક્ષમતા નિર્માણ અને કૌશલ્ય વિકાસ કાર્યક્રમો
- પ્રમોશનલ પ્રવૃત્તિઓ: બજાર વિકાસ અને ટેકનોલોજી અપગ્રેડેશન સપોર્ટ

મેમરી ટ્રીક

“ના-વિ-પ્ર” - નાણાકીય વિકાસ પ્રમોશનલ

પ્રશ્ન 4(બ) OR [4 ગુણ]

રાષ્ટ્રીય કક્ષાના કોઈપણ બે ઇન્ક્યુબેટરના નામ આપી તેમના કાર્યો લખો.

જવાબ

ઇન્ક્યુબેટર	કાર્યો
T-Hub હૈદરાબાદ	<ul style="list-style-type: none"> ભારતનું સૌથી મોટું સ્ટાર્ટઅપ ઇન્ક્યુબેટર ટેકનોલોજી ઇનોવેશન અને R&D સપોર્ટ ગ્લોબલ માર્કેટ એક્સેસ કાર્યક્રમો
NASSCOM 10,000 સ્ટાર્ટઅપ્સ	<ul style="list-style-type: none"> સમગ્ર ભારતમાં સ્ટાર્ટઅપ એક્સેલેરેશન કાર્યક્રમ કોર્પોરેટ પાર્ટનરશિપ સુવિધા ઇકોસિસ્ટમ બિલ્ડિંગ અને નીતિ વકીલાત

સામાન્ય કાર્યો:

- એક્સેલેરેશન કાર્યક્રમો: સઘન સ્ટાર્ટઅપ વિકાસ અને મેન્ટરિંગ
- કોર્પોરેટ કનેક્શન્સ: સ્ટાર્ટઅપ્સને મોટા એન્ટરપ્રાઇઝ ભાગીદારો સાથે જોડવા

મેમરી ટ્રીક

“ટે-ઇ-ગ્લો-એ-કો” - ટેકનોલોજી ઇનોવેશન ગ્લોબલ એક્સેલેરેશન કોર્પોરેટ

પ્રશ્ન 4(ક) OR [7 ગુણ]

સ્ટાર્ટ-અપને નિષ્ફળ જતું અટકાવવા કયાં પગલા લેવા જોઈએ? ટૂંકમાં સમજાવો.

જવાબ

સ્ટાર્ટઅપ નિષ્ફળતા અટકાવવાના પગલાં:

પગલું	વર્ણન
બજાર સંશોધન	ગ્રાહકોની જરૂરિયાતો અને બજારની માંગની સંપૂર્ણ સમજ
નાણાકીય આયોજન	યોગ્ય કેશ ફ્લો મેનેજમેન્ટ અને ફંડિંગ વ્યૂહરચના
ટીમ બિલ્ડિંગ	કુશળ અને પ્રતિબદ્ધ ટીમના સભ્યોની નિમણૂક
પ્રોડક્ટ વેલિડેશન	સંપૂર્ણ લોન્ચ પહેલાં પ્રોડક્ટ-માર્કેટ ફિટનું પરીક્ષણ
ગ્રાહક ફોકસ	સતત ગ્રાહક પ્રતિસાદ અને સંતોષ

- જોખમ વ્યવસ્થાપન: સંભવિત જોખમો અને નિવારણ વ્યૂહરચનાની ઓળખ
- અનુકૂળનશીલતા: બજારના ફેરફારો આધારે પિવટ કરવાની લવચીકતા
- કાનૂની અનુપાલન: યોગ્ય નોંધણી અને નિયમનકારી પાલન

Mermaid Diagram (Code)

```
{Shaded}
{Highlighting}[]
graph TD
    A[ ] --{-{-}{-}} B[ ]
    A --{-{-}{-}} C[ ]
    A --{-{-}{-}} D[ ]
    A --{-{-}{-}} E[ ]
    A --{-{-}{-}} F[ ]
    A --{-{-}{-}} G[ ]
    A --{-{-}{-}} H[ ]
    A --{-{-}{-}} I[ ]
{Highlighting}
{Shaded}
```

મેમરી ટ્રીક

“બ-ના-ટી-પ્ર-ગ્રા-જો-અ-કા” - બજાર નાણાકીય ટીમ પ્રોડક્ટ ગ્રાહક જોખમ અનુકૂળનશીલતા કાનૂની

પ્રશ્ન 5(અ) [3 ગુણ]

રોકાણ પર વળતર (ROI)ની ગણતરી કેઈ રીતે થાય છે તે બતાવો.

જવાબ

ROI સૂત્ર: $ROI = (\text{નેટ પ્રોફિટ} \div) \times 100$

ઉદાહરણ:

- રોકાણ = ₹1,00,000
- નેટ પ્રોફિટ = ₹20,000
- $ROI = (20,000 \div 1,00,000) \times 100 = 20\%$

મેમરી ટ્રીક

“ને-કુ-સો” - નેટ કુલ સો

પ્રશ્ન 5(બ) [4 ગુણ]

શક્તા અભ્યાસમાં ટેકનીકલ એનાલીસીસની અગત્ય સમજાવો.

જવાબ

મહત્વ	વર્ણન
ટેકનોલોજી આકારણી	તકનીકી વ્યવહાર્યતા અને જરૂરિયાતોનું મૂલ્યાંકન
સંસાધન આયોજન	મશીનરી, સાધનો અને ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની જરૂરિયાતો નક્કી કરવી
પ્રક્રિયા ડિઝાઇન	શ્રેષ્ઠ ઉત્પાદન પદ્ધતિઓ અને વર્કફ્લો
ગુણવત્તા ધોરણો	ઉત્પાદન ઉદ્યોગ વિશિષ્ટતાઓને પૂર્ણ કરે તેની ખાતરી

મેમરી ટ્રીક

“ટે-સં-પ્ર-ગુ” - ટેકનોલોજી સંસાધન પ્રક્રિયા ગુણવત્ત

પ્રશ્ન 5(ક) [7 ગુણ]

કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારીની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.

જવાબ

કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારી (CSR) એ વ્યાવસાયિક પ્રથાઓનો સંદર્ભ છે જેમાં એવી પહેલોનો સમાવેશ થાય છે જે સમાજને લાભ આપે છે અને નૈતિક કામગીરી પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે.

મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ:

લાક્ષણિકતા	વર્ણન
સ્વૈચ્છિક સ્વભાવ	કાનૂની જરૂરિયાતોથી આગળ, સ્વ-લાદેલી પ્રતિબદ્ધતાઓ
સ્ટેકહોલ્ડર દિશા	માત્ર શેરહોલ્ડરો જ નહીં, પણ તમામ સ્ટેકહોલ્ડરો પરની અસરનો વિચાર
ત્રિપલ બોટમ લાઇન ટકાઉ પ્રથાઓ	લોકો, પ્લેનેટ અને પ્રોફિટ પર ધ્યાન લાંબા ગાળાની પર્યાવરણીય અને સામાજિક ટકાઉપણું
પારદર્શિતા	ખુલ્લા રિપોર્ટિંગ અને જવાબદારી

- સમુદાય વિકાસ: શિક્ષણ, આરોગ્યસંભાળ અને ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સ
- પર્યાવરણ સંરક્ષણ: પ્રદૂષણ નિયંત્રણ અને સંસાધન સંરક્ષણ
- કર્મચારી કલ્યાણ: ન્યાયપૂર્ણ વેતન, સુરક્ષિત કાર્ય પરિસ્થિતિઓ, કૌશલ્ય વિકાસ

Mermaid Diagram (Code)

```

{Shaded}
{Highlighting} []
graph TD
    A[CSR ] --> B[ ]
    A --> C[ ]
    A --> D[ ]
    A --> E[ ]
    A --> F[ ]

    G[CSR ] --> H[ ]
    G --> I[ ]
    G --> J[ ]
{Highlighting}
{Shaded}

```

મેમરી ટ્રીક

“સ્વ-સ્ટે-ત્રિ-ટ-પા” - સ્વૈચ્છિક સ્ટેકહોલ્ડર ત્રિપલ ટકાઉ પારદર્શિતા

પ્રશ્ન 5(અ) OR [3 ગુણ]

વેચાણ પર વળતર (ROS)ની ગણતરી કેઈ રીતે થાય છે તે બતાવો.

જવાબ

ROS સૂત્ર: $ROS = (\text{નેટ પ્રોફિટ} \div \text{નેટ સેલ્સ}) \times 100$

ઉદાહરણ:

- નેટ સેલ્સ = ₹5,00,000
- નેટ પ્રોફિટ = ₹50,000
- $ROS = (50,000 \div 5,00,000) \times 100 = 10\%$

મેમરી ટ્રીક

“ને-સે-સો” - નેટ સેલ્સ સો

પ્રશ્ન 5(બ) OR [4 ગુણ]

શક્તા અભ્યાસમાં માર્કેટ એનાલીસીસની અગત્ય સમજાવો.

જવાબ	
મહત્વ	વર્ણન
માંગ પૂર્વાનુમાન	ભવિષ્યના બજારના આકાર અને વૃદ્ધિનો અંદાજ
સ્પર્ધા આકારણી	સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણની સમજ
કિંમત વ્યૂહરચના	શ્રેષ્ઠ કિંમત બિંદુઓ નક્કી કરવા
બજાર વિભાજન	લક્ષ્ય ગ્રાહક જૂથોની ઓળખ

મેમરી ટ્રીક

“મા-સ્પ-કિ-બ” - માંગ સ્પર્ધા કિંમત બજાર

પ્રશ્ન 5(ક) OR [7 ગુણ]

નૈતિકતાની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.

જવાબ	
<p>નૈતિકતા એ નૈતિક સિદ્ધાંતો છે જે વ્યક્તિગત અને વ્યાવસાયિક સંદર્ભોમાં વર્તન અને નિર્ણય લેવાનું શાસન કરે છે.</p> <p>મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ:</p>	
લાક્ષણિકતા	વર્ણન
સાર્વત્રિક સિદ્ધાંતો	સંસ્કૃતિઓ અને પરિસ્થિતિઓમાં લાગુ પડે છે
નૈતિક ધોરણો	સાચા અને ખોટાની વિભાવનાઓ પર આધારિત
સ્વૈચ્છિક અનુપાલન	બાહ્ય બળને બદલે આંતરિક પ્રેરણા
પરિણામલક્ષી વિચારસરણી	પરિણામો અને પ્રભાવોનો વિચાર
સ્ટેકહોલ્ડર વિચારણા	બધા અસરગ્રસ્ત પક્ષોનો હિસાબ
<ul style="list-style-type: none">સુસંગતતા: નૈતિક વર્તન તમામ પરિસ્થિતિઓમાં સ્થિર રહે છેપારદર્શિતા: ખુલ્લી અને પ્રામાણિક વાતચીત અને ક્રિયાઓજવાબદારી: નિર્ણયો અને તેમના પરિણામો માટે જવાબદારી લેવી	
<p>Mermaid Diagram (Code)</p> <pre>{Shaded} {Highlighting}[] graph TD A[] --> B[] A --> C[] A --> D[] A --> E[] A --> F[] A --> G[] A --> H[] A --> I[] {Highlighting} {Shaded}</pre>	

મેમરી ટ્રીક

“સા-નૈ-સ્વ-પ-સ્ટે-સુ-પા-જ” - સાર્વત્રિક નૈતિક સ્વૈચ્છિક પરિણામલક્ષી સ્ટેકહોલ્ડર સુસંગતતા પારદર્શિતા જવાબદારી